

Історико-політичні проблеми сучасного світу.
2026. Т. 53. С. 8-15

Modern Historical and Political Issues,
2026, Vol. 53, pp. 8-15

УДК: 327.56:070.4(477):7

<https://doi.org/10.31861/mhpi2026.53.8-15>

Андріана Біла¹

Постколоніальний вимір публічної дипломатії України: реатрибуція культурної суб'єктності та деколонізація ідентичності

Стаття присвячена дослідженню постколоніального виміру публічної дипломатії України у контексті відновлення культурної та історичної суб'єктності держави. Проаналізовано практики реатрибуції культурної спадщини, деколонізації історичних наративів та формування міжнародного культурного іміджу України в умовах повномасштабної війни. Особлива увага приділяється ключовим інституційним ініціативам, таким як «Глобальна коаліція українських студій» та проєкт «Резиденція Орлика», а також міжнародним кейсам публічної дипломатії, що сприяють корекції постколоніальних спотворень історії та культури. Зосереджено увагу на важливості інтеграції українських досліджень у глобальний академічний дискурс, створення експертного середовища та стратегічної комунікації для посилення культурної суб'єктності держави та формування сучасного міжнародного наративу України.

Ключові слова: публічна дипломатія, постколоніалізм, деколонізація, культурна суб'єктність, реатрибуція, міжнародний імідж України, історична ідентичність.

Andriana Bila¹

The Postcolonial Dimension of Ukraine's Public Diplomacy: Reattribution of Cultural Agency and Decolonization of Identity

This article explores the postcolonial dimension of Ukraine's public diplomacy in the context of restoring the country's cultural and historical agency amid the ongoing full-scale war initiated by the Russian Federation. It examines contemporary practices of cultural heritage reattribution, decolonization of historical narratives, and the construction of Ukraine's international cultural image, highlighting the strategic role of public diplomacy in shaping global perceptions of the state. The study pays particular attention to institutional initiatives, including the «Global Coalition of Ukrainian Studies» and the «Orlyk Residence» project, which aim to integrate Ukrainian scholarship into the international academic discourse, strengthen expert networks, and promote the country's cultural presence worldwide. Furthermore, international cases of public diplomacy are analyzed as mechanisms to counteract postcolonial distortions and imperial misrepresentations of Ukrainian history and culture. The article demonstrates how these practices contribute to the proactive formation of authentic historical and cultural narratives, enhance the visibility of Ukrainian achievements, and support the consolidation of cultural and historical memory. By systematizing these experiences, the study underscores the need for a comprehensive state strategy that combines institutional, academic, and communicative tools to proactively reattribute cultural heritage, produce contemporary cultural content, and solidify Ukraine's international image. The findings highlight the importance of public

¹ Помічник Директора Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при МЗС; аспірант кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби Навчально-наукового Інституту міжнародних відносин, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна.

Assistant to the Director of the Hennadiy Udovenko Diplomatic Academy of Ukraine at the Ministry of Foreign Affairs; PhD Student of the Department of International Organizations and Diplomatic Service, Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.
E-mail: andrianabila2016@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0001-8244-6967>.

diplomacy as a critical instrument for strengthening Ukraine's postcolonial identity, reinforcing its cultural sovereignty, and projecting an independent and credible national narrative on the global stage.

Keywords: public diplomacy, postcolonialism, decolonization, cultural agency, reattribution, international image of Ukraine, historical identity.

Постановка наукової проблеми та її значення. Повномасштабна війна Російської Федерації проти України, розпочата у 2022 р., актуалізувала не лише питання безпеки та міжнародного правопорядку, а й проблему культурної та історичної репрезентації України у світі. Збройна агресія супроводжується боротьбою України за відновлення історичної справедливості, визнання її тисячолітньої спадщини, багатої культури та глибоких традицій державотворення, а також повернення історичних, наукових і культурних персоналій до української спадщини. У цих умовах зовнішньополітична діяльність держави зазнала якісної трансформації, а публічна дипломатія набула стратегічного значення як інструмент утвердження культурної ідентичності в міжнародному просторі.

Тривале перебування українських територій у складі імперських і радянських державних утворень сприяло формуванню своєрідного «кривого дзеркала» сприйняття України. Українська культура та історія часто трактувалися через призму колишньої метрополії – як частина «російської» або «спільної» радянської спадщини. До сьогодні ці наративи простежуються в іноземних підручниках, наукових джерелах, музейних експозиціях, культурних програмах, академічних конференціях та медіа, де українські діячі культури й науки часто позиціонуються як «російські» або «радянські». Таке привласнення закріпило пострадянську периферійну модель сприйняття України у світі.

Сучасна публічна дипломатія України воєнного часу спрямована на перегляд таких наративів, реатрибуцію культурної спадщини та утвердження самостійного історичного й культурного статусу держави. Це проявляється у міжнародних культурних проєктах, цифрових архівах українських митців, виставках, освітніх програмах та кампаніях, які демонструють унікальність української історії, мистецтва та науки.

Попри зростання наукового інтересу до публічної дипломатії, її постколоніальний вимір залишається недостатньо опрацьованим. Потребує додаткового теоретичного осмислення роль дипломатичних практик у процесах деколонізації ідентичності та формування міжнародної видимості та культурної суб'єктності України в умовах війни.

Аналіз останніх досліджень проблеми. Проблематика публічної дипломатії активно розробляється у сучасній міжнародній та українській науковій літературі. Теоретичні засади дослідження публічної дипломатії та концепції «м'якої сили» були сформульовані у працях Джозефа Ная (Nye, 2004), який розглядав культурні та ціннісні ресурси держави як важливий інструмент міжнародного впливу. Подальший розвиток теорії публічної дипломатії представлено у роботах Ніколаса Калла (Cull, 2008), який досліджує інституційні механізми та функції публічної дипломатії, а також Яна Меліссена (Melissen, 2005), який аналізує трансформацію дипломатичних практик у контексті глобалізації та розвитку комунікаційних технологій. Важливий внесок у дослідження культурної дипломатії та міжнародної репутації держав зробили Саймон Анхольт (Anholt, 2007) та Мілтон Каммінгс (Cummins, 2003). Їхні праці зосереджені на ролі культури та національного брендингу у формуванні позитивного іміджу держави.

У сучасних дослідженнях значна увага приділяється комунікаційним аспектам публічної дипломатії, зокрема цифровій дипломатії, медіадискурсу та політичній комунікації. У цьому напрямі працює Наталія Чабан (Chaban and Holland, 2014), яка досліджує медійні наративи та сприйняття держав у міжнародному інформаційному просторі.

У вітчизняному науковому дискурсі питання розвитку публічної дипломатії України в умовах російсько-української війни розглядають, зокрема, Микола Трофименко та Ірина Грідіна (Trofymenko *et al.*, 2024), Наталія Лепська (Lepska and Yasmo, 2024), які у своїх наукових працях аналізують концептуальні засади публічної дипломатії, її інструменти, механізми реалізації, а також особливості формування міжнародного іміджу України, трансформацію комунікаційних стратегій держави в умовах воєнного часу. Науковиця Марія Думанська досліджує особливості функціонування української публічної дипломатії в умовах

повномасштабної війни, зокрема її цільові аудиторії, наративи та комунікаційні стратегії (Dumanska, 2023).

Питання міжнародної репутації держави та ефективності публічної дипломатії у воєнний період аналізують Петро Сухорольський та Ірина Сухорольська, які розглядають концепцію «репутаційної безпеки» та роль комунікацій з іноземною аудиторією у формуванні підтримки України у світі (Sukhorolskyi and Sukhorolska, 2024).

Окремий напрям становлять постколоніальні дослідження української ідентичності та культурної спадщини. У цьому контексті вагомий внесок зробили Микола Рябчук (Lushnycky and Riabchuk, 2009), Тамара Гундорова (Gundorova, 2013), які у своїх працях ґрунтовно простежують вплив імперських нарративів на репрезентацію української культури та процеси деколонізації історичної пам'яті.

Попри наявність значного корпусу досліджень, постколоніальний вимір публічної дипломатії України залишається недостатньо опрацьованим. Більшість робіт зосереджена на комунікаційних інструментах, стратегічних наративах та інформаційній протидії, тоді як питання реатрибуції культурної спадщини, деколонізації культурної ідентичності та утвердження культурної суб'єктності України у міжнародному просторі потребують подальшого комплексного дослідження.

Мета статті – дослідити, проаналізувати, як публічна дипломатія України практично реалізує процеси відновлення культурної спадщини та історичної самобутності, оцінити ефективність конкретних інструментів (проектів, ініціатив, кампаній) та обґрунтувати доцільність для стратегічного використання цих практик у зміцненні міжнародного культурного іміджу та постколоніальної суб'єктності держави.

Методологічною основою дослідження є постколоніальний підхід, який дозволяє розглядати публічну дипломатію як інструмент відновлення культурної суб'єктності та деколонізації міжнародних нарративів про Україну. У роботі використано метод кейс-стаді для аналізу практик української публічної дипломатії, зокрема діяльності «Глобальної коаліції українських студій», проекту «Резиденція Орлика» та міжнародних кейсів реатрибуції культурної спадщини. Також застосовано якісний контент-аналіз і елементи дискурс-аналізу для дослідження механізмів репрезентації України у міжнародному культурному та академічному просторі.

Виклад основного матеріалу. Сучасна Україна перебуває на етапі інтенсивної трансформації своєї культурної та історичної ідентичності після тривалого перебування у складі російської та радянської імперій. З початком повномасштабної війни 2022 року держава активізувала процеси деколонізації, спрямовані на відновлення історичної суб'єктності та самостійного культурного простору України на міжнародній арені. У цьому контексті публічна дипломатія виступає ключовим інструментом, що поєднує реатрибуцію культурної та історичної спадщини, просування автентичного українського культурного контенту та формування позитивного міжнародного образу держави. Для цілей цього дослідження під терміном «реатрибуція» розуміється процес перевизначення походження, авторства або контексту творів мистецтва, історичних постатей та культурних артефактів, які протягом тривалого часу були неправильно ідентифіковані, приписані іншій культурі чи національності, або привласнені іншою стороною, що вплинуло на їхнє сприйняття, історичну репутацію та культурну цінність. Під «культурною суб'єктністю» розуміється здатність держави формувати та транслювати власні культурні та історичні наративи, впливаючи на глобальний дискурс. У цьому розділі буде проаналізовано конкретні кейси публічної дипломатії України, які ілюструють механізми деколонізації, реатрибуції та конструювання міжнародної видимості держави.

Одним із яскравих прикладів та моделей публічної дипломатії, яку доцільно застосовувати й надалі, є стаття у всесвітньо відомому американському виданні *The New York Times* під назвою «*Lessons From World War II to Avoid World War III*» (*Уроки Другої світової війни, аби уникнути Третьої світової*), опублікована 8 травня 2025 року з нагоди 80-ї річниці закінчення Другої світової війни в Європі. Це спільна публікація міністрів закордонних справ України, Чехії, Естонії, Литви, Латвії, Молдови та Польщі. Основний меседж статті полягає в тому, що «Росія не має права монополізувати перемогу над нацизмом, яку здобули багато націй і народів. Навіть Червона Армія була багатонаціональною, у її лавах воювали щонайменше шість мільйонів українців. Замість того, щоб вшановувати пам'ять жертв Другої світової війни, режим Путіна створив потворний культ перемоги, використовуючи колективну перемогу над на-

цизмом, щоб виправдати свою нинішню агресію та звірства проти українців» (Lipavský *et al.*, 2025).

Аналітично цей кейс демонструє кілька ключових механізмів публічної дипломатії. По-перше, він слугує інструментом реатрибуції історичної спадщини. По-друге, стаття функціонує як модель протидії пострадянським і російським нарративам, які спотворюють роль України в європейській історії, і може застосовуватися у комунікаційних кампаніях для протидії дезінформації щодо Голодомору, депортацій кримських татар, українського внеску у перемогу над нацизмом тощо. По-третє, кейс ілюструє, як публічна дипломатія поєднує історичну аргументацію з сучасною геополітичною позицією, зміцнюючи міжнародний культурний імідж та постколоніальну суб'єктність держави. Це включає: відмову від символіки 9 травня як сакралізованого імперського міфу; акцент на ролі українців у складі антигітлерівської коаліції; просування європейського формату вшанування пам'яті 8 травня. Таким чином, ця стаття як універсальна певна модель відкриває перспективи для використання подібних підходів у формуванні міжнародних комунікацій щодо інших історичних та культурних спотворень, створених Росією або радянською спадщиною.

Своєрідним «проривом» у деколонізаційній практиці України можна вважати ініціативу «Глобальної коаліції українських студій» (ГКУС), започатковану під патронатом першої леді України Олени Зеленської. Відповідно до офіційних джерел, ГКУС – це міжнародна ініціатива, що об'єднує зусилля закладів вищої освіти, дослідницьких центрів, дипломатичних та культурних установ для підтримки й розвитку українських студій у світі. Мета Коаліції полягає у забезпеченні сталої присутності та зміцнення українознавчих програм в університетах світу, розширенні доступу до достовірних знань про Україну, її культуру, мову, історію, а також про кримських татар та інші корінні народи України. Крім того, ініціатива передбачає створення нових освітніх програм, дослідницьких центрів, платформ для наукової співпраці, організацію конференцій і академічних обмінів (President of Ukraine, 2024).

Історично українська проблематика у багатьох провідних університетах світу розглядалася в межах ширших програм російських або східноєвропейських студій, де Україна часто інтерпретувалася як складова російського чи радянського простору. Це сприяло витісненню української історичної та культурної специфіки на периферію академічного дискурсу та відтворювало імперські нарративи у міжнародному гуманітарному знанні. У цьому контексті ГКУС покликана формувати самостійне дослідницьке поле, у межах якого українська історія, культура та політика розглядаються як окремий об'єкт наукового аналізу, а знання про корінні народи України інтегрується у глобальний академічний дискурс (President of Ukraine, 2024).

Аналітичний розгляд діяльності Коаліції дозволяє виокремити кілька ключових механізмів сучасної публічної дипломатії України. По-перше, йдеться про інституціоналізацію процесу деколонізації гуманітарного знання через розширення присутності української тематики у провідних університетах світу. По-друге, ініціатива сприяє реатрибуції культурної та інтелектуальної спадщини, формуючи корпус академічних досліджень, що репрезентує українських історичних діячів, митців і науковців у національному, а не імперському контексті. По-третє, розвиток мережі українських студій сприяє формуванню міжнародного експертного середовища, обізнаного з українською проблематикою, що водночас посилює експертну дипломатію як важливу складову публічної дипломатії. У стратегічній перспективі це зміцнює міжнародну суб'єктність України, оскільки академічні дослідження та експертні оцінки суттєво впливають на формування політичних та суспільних уявлень про державу.

Ще один кейс, який є помітним у контексті деколонізації української історії та має інституційну сталість – це ініціатива Міністерства закордонних справ України під назвою «Резиденція Орлика» (Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 2024). У 2025 році цей проект мав назву «Історичні резиденції 2.0: Український фактор в історії славетних перемог» (Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 2025). Його мета полягає у переосмисленні місця України у світовій історії та подоланні наслідків імперських історіографічних традицій, у межах яких внесок українців часто привласнювався або інтегрувався до ширшого російського чи радянського нарративу. Надання українським дослідникам доступу до архівів і бібліотек за кордоном відкриває можливість працювати з першоджерелами, що зберігаються поза межами України, і таким чином відновлювати фактичну роль українських діячів у міжнародних політичних, військових і культурних процесах. У цьому контексті проект сприяє формуванню більш збалансованого історичного

бачення, у якому український досвід розглядається як самостійний і повноцінний елемент європейської та світової історії.

Водночас ініціатива має важливе значення для трансформації сучасного наукового простору та міжнародної історичної комунікації. Створення історико-дипломатичних резиденцій за кордоном та встановлення контактів з іноземними науковими спільнотами сприяє інтеграції українських досліджень у глобальний академічний дискурс. Це дозволяє не лише розширити джерельну базу українських істориків, а й популяризувати українську історію на міжнародному рівні, пропонуючи альтернативу усталеним імперським інтерпретаціям. Таким чином, проєкт виконує кілька функцій: з одного боку, він допомагає відновлювати історичну справедливість щодо ролі українців у світових подіях, а з іншого – формує нову модель культурної дипломатії, спрямовану на утвердження України як самостійного суб'єкта. Крім того, можливість створення мереж контактів між українськими та закордонними науковцями дозволяє посилити наукову та експертну дипломатію як складові публічної.

Упродовж останніх років українські мистецтвознавці, культурні активісти та інституції активно працюють над процесом деколонізації українського мистецького спадку у світових музеях. Йдеться про реатрибуцію художників і творів, які тривалий час ідентифікувалися як російські, хоча мають українське походження або безпосередньо пов'язані з українським культурним контекстом. Зокрема, міжнародного розголосу набули кейси визнання української ідентичності художників Іллі Ріпина, Івана Айвазовського та Архипа Куїнджі у Метрополітен-музеї (Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 2023), а також перейменування картини Едгара Дега «Російські танцівниці» на «Танцівниць в українському вбранні» (Kabacii, 2023). Відомою є історія про те, як «Стеделек-музей» Амстердама у 2023 році змінив атрибуцію художників-авангардистів Казимира Малевича, Олександри Екстер, Давида Бурлюка (Harris, 2023). Їх почали позначати як українських або українського походження. Водночас ці приклади є лише частиною ширшого процесу, адже системна переатрибуція українського мистецтва у світових музейних колекціях потребує значних часових і інституційних ресурсів та триває й нині.

Важливу роль у сучасних процесах культурної реатрибуції відіграють цифрові інструменти публічної дипломатії. Показовим у цьому контексті є досвід європейської цифрової платформи Europeana (Europeana Foundation, 2025), створеної за підтримки Європейської Комісії. Платформа об'єднує понад 50 мільйонів цифрових об'єктів із тисяч музеїв, архівів, бібліотек та галерей Європи, забезпечуючи доступ до культурної спадщини через уніфіковану систему метаданих (Europeana, 2026). Важливо, що Europeana не лише оцифровує культурні об'єкти, а й формує стандарти їхнього опису та походження, що безпосередньо впливає на міжнародну репрезентацію культурної спадщини. У контексті української публічної дипломатії подібний підхід міг би бути використаний для створення відкритого цифрового реєстру українських митців, історичних постатей і культурних об'єктів із верифікованою інформацією про їхнє походження, а також для системного моніторингу випадків некоректної атрибуції у міжнародному музейному, академічному та інформаційному просторі. Таким чином, цифрові платформи можуть виступати не лише інструментом збереження культурної спадщини, а й важливим механізмом реалізації публічної дипломатії та деколонізації міжнародних культурних наративів.

Привертає увагу той факт, що процес повернення культурних та історичних діячів в український контекст відбувається здебільшого точково і реактивно, а не системно. Багато реатрибуцій здійснюються лише після того, як дослідники, музейні інституції чи окремі громадяни, зокрема представники української діаспори за кордоном, виявляють невідповідності між усталеними міжнародними наративами та фактичним походженням творів чи постатей. Така ситуація свідчить про те, що процеси деколонізації культурного простору досі значною мірою залежать від ініціатив окремих акторів, а не від комплексної та інституціоналізованої державної політики. Попри помітні успіхи України у сфері культурної дипломатії, механізми виявлення, пріоритетизації та міжнародного просування кейсів реатрибуції залишаються недостатньо узгодженими між дипломатичними установами, культурними інституціями, академічним середовищем та громадським сектором.

Станом на березень 2026 року Міністерство закордонних справ України ще не затвердило та не оприлюднило нову Стратегію публічної дипломатії, яка могла б визначити деколонізацію одним із пріоритетних напрямів державної політики. Відсутність такого документа не лише ускладнює координацію діяльності різних суб'єктів публічної дипломатії, а й обмежує можли-

вості для формування довгострокових цілей, визначення пріоритетних об'єктів реатрибуції та запровадження системного моніторингу міжнародного культурного й академічного простору. У результаті значна частина зусиль спрямовується на реагування на вже існуючі випадки привласнення української культурної спадщини або викривлення історичних наративів, тоді як ефективна постколоніальна політика має ґрунтуватися на випереджальному формуванні міжнародного дискурсу про Україну. За таких умов розроблення оновленої Стратегії публічної дипломатії доцільно розглядати не лише як управлінське завдання, а як важливу передумову переходу від фрагментарної практики реатрибуції до цілісної моделі культурної та історичної репрезентації України у світі.

Проактивність української державної політики у сфері деколонізації повинна виходити за межі точкової корекції історичних неточностей і включати створення сучасного конкурентного культурного продукту та інформаційного контенту, здатного ефективно трансливатися через інструменти публічної дипломатії. Така політика має концентруватися передусім на історичних постатях та культурних об'єктах, щодо яких Росія системно здійснює контроль над інтерпретацією історії, включно з їх привласненням у внутрішньому та міжнародному медіапросторі. Ілюстративним прикладом є виробництво Росією нового пропагандистського фільму про Анну Ярославну, що демонструє спробу переприсвоєння історичної постаті поза українським культурно-історичним контекстом (Radio Kultura, 2024). У цьому ключі проактивна стратегія держави дозволяє не лише захищати культурну та історичну спадщину України, а й конструювати автентичний, сучасний український історико-культурний образ, здатний інтегруватися у глобальний культурний та інформаційний простір та протидіяти постколоніальним спробам редефініції української історичної суб'єктності.

Подібні процеси відновлення культурної суб'єктності спостерігалися і в інших державах Центрально-Східної Європи після завершення періоду радянського домінування. Після відновлення незалежності Литва, Латвія та Естонія послідовно утверджували в міжнародному просторі наратив про радянську окупацію, інтегруючи власний історичний досвід до європейських дискусій про тоталітаризм, історичну пам'ять і права людини. Важливими інструментами цього процесу стали підтримка академічних досліджень іноземними мовами, перекладацькі програми, міжнародні виставкові проєкти та коригування усталених інтерпретацій історії регіону в європейському культурному просторі (Mälksoo, 2009). Так само Польща після 1989 р. використовувала інструменти публічної дипломатії для переосмислення власного місця в європейській історії та популяризації національної культурної спадщини поза межами пострадянських інтерпретацій Осієрка, 2017).

У всіх цих випадках публічна дипломатія виконувала функцію подолання зовнішньо нав'язаних наративів та утвердження права держав самостійно визначати зміст власної культурної й історичної репрезентації. Водночас український випадок має принципову особливість. На відміну від більшості держав регіону, які реалізовували політику деколонізації після завершення періоду зовнішнього домінування, Україна здійснює реатрибуцію культурної спадщини в умовах повномасштабної війни та триваючих спроб Російської Федерації привласнювати українських митців, історичних діячів і культурні досягнення. За таких умов публічна дипломатія виконує не лише репрезентативну, а й стратегічну функцію, спрямовану на утвердження окремішності української культурної традиції, коригування міжнародних практик атрибуції та протидію російським неоімперським наративам.

Висновки. Аналіз сучасної практики публічної дипломатії України у постколоніальному контексті дозволяє виділити кілька ключових закономірностей та напрямів розвитку:

1) *Деколонізація та реатрибуція культурної спадщини стали одним із провідних напрямів української публічної дипломатії* в умовах повномасштабної війни. Вони охоплюють не лише уточнення походження творів мистецтва та культурних артефактів, а й перегляд усталених міжнародних практик репрезентації українських митців, історичних постатей і культурних явищ. У такий спосіб формується окремий український історико-культурний наратив, що сприяє утвердженню культурної суб'єктності України у міжнародному просторі та протидії імперським і постколоніальним стереотипам.

2) *Важливу роль у реалізації цих процесів відіграють інституційні та мережеві ініціативи*, зокрема «Глобальна коаліція українських студій» і проєкт «Резиденція Орлика». Їхня діяльність сприяє інтеграції української тематики до міжнародного академічного середовища, розширен-

ню експертних мереж та посиленню присутності українського історичного й культурного нарративу в глобальному інтелектуальному просторі. Розглянуті кейси демонструють, що найбільш ефективними є практики, які поєднують академічні, культурні та комунікаційні інструменти.

3) *Проблеми фрагментарності та реактивності процесів* свідчать про все ж недостатню системність публічної дипломатії у сфері деколонізації. Реалізація ефективної державної стратегії потребує створення механізмів моніторингу випадків некоректної атрибуції української культурної спадщини у міжнародному культурному просторі, підтримки міжнародних українознавчих досліджень і перекладацьких програм, розвитку цифрових ресурсів із верифікованою інформацією про українських митців та культурну спадщину, а також посилення координації між дипломатичними установами, культурними інституціями й академічним середовищем. Важливим складником такої стратегії має стати перехід від спорадичного реагування на окремі випадки культурного привласнення до проактивного формування цілісного знання про Україну та її культурну спадщину на міжнародній арені.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у більш детальному вивченні та пошуку окремих креативних інструментів реатрибуції культурної спадщини, аналізі їх реального впливу на міжнародне сприйняття України, а також компаративному дослідженні практик деколонізації культурного простору в Україні та інших постколоніальних і постсоціалістичних державах.

References

1. Anholt, S. (2007) *Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, Cities and Region*, Palgrave Macmillan, Basingstoke.
2. Chaban, N. and Holland, M. (2014), *The European Union through the Eyes of Asia: Media Perceptions and Public Diplomacy*, World Scientific, Singapore.
3. Cull, N.J. (2008), "Public Diplomacy: Taxonomies and Histories", *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), pp. 31–54, <https://doi.org/10.1177/0002716207311952>.
4. Cummings, M.C. (2003), *Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey*, Center for Arts and Culture, Washington, DC.
5. Dumanska, M. (2023), "Ukrainian Public Diplomacy During the Russian Full-Scale Invasion (February 2022 – June 2023)", *Global Media Journal – German Edition*, 14(2), pp. 1–20, <https://doi.org/10.60678/gmj-de.v14i2.307>.
6. Europeana (2026), "About Europeana", available at: <https://www.europeana.eu/en/about-us> (accessed: 15 March 2026).
7. Europeana Foundation (2025), "Annual Report and Accounts 2024", available at: https://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Publications/europeana_foundation_annual_report_and_accounts_2024.pdf (accessed 15 March 2026).
8. Gundorova, T. (2013), *Tranzitna kultura. Simptomy postkolonial'noi travmy. Statti ta esei*, Grani-T, Kyiv, 546 pp, available at: https://www.researchgate.net/publication/342232950_Tranzitna_kultura_Simptomi_postkolonialnoi_travmi_Statti_ta_esei (accessed: 15 March 2026).
9. Harris, G. (2023), "Russian or Ukrainian? Museums update Kazimir Malevich's nationality", *The Art Newspaper*, 1 March, available at: <https://www.theartnewspaper.com/2023/03/01/russian-or-ukrainian-museums-update-kazimir-malevichs-nationality> (accessed: 15 March 2026).
10. Kabacii, M. (2023), "The Metropolitan Museum in New York changed the title of Edgar Degas's painting "Russian Dancers" to "Dancers"", *Ukrainska pravda*, available at: <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/02/8/252754/> (accessed: 15 March 2026) [In Ukrainian].
11. Lepska, N.V. and Yasmo, O.V. (2024), "Publichna dyplomatiia yak instrument mizhnarodnoi spivpratsi ta zmitsnennia zovnishnopolitychnoho imidzhu Ukrainy" [Public diplomacy as a tool of international cooperation and strengthening Ukraine's foreign policy image], *Modern Political Visions*, No. 2, pp. 22–30, <https://doi.org/10.32782/3083-5755/2024/2-4> [in Ukrainian].
12. Lipavský, J., Tsahkna, M., Braže, B., Budrys, K., Popșoi, M., Sikorski, R. and Sybiha, A. (2025), "Lessons From World War II to Avoid World War III", *The New York Times*, 8 May, available at: <https://www.nytimes.com/2025/05/08/opinion/world-war-2-europe-peace.html> (accessed: 15 March 2026).

13. Lushnycky, A.N. and Riabchuk, M. (eds.) (2009), *Ukraine on Its Meandering Path Between East and West*, Peter Lang Group AG, Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt a.M., New York, Oxford, Wien.
14. Mälksoo, M. (2009), “The Memory Politics of Becoming European: The East European Subalterns and the Collective Memory of Europe”, *European Journal of International Relations*. Vol. 15, No. 4, pp. 653–680.
15. Melissen, J. (2005), *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, Palgrave Macmillan, Basingstoke.
16. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine (2023), “Niu-yorskyi muzei mystetstv Metropolitan vyznav Illiu Riepina, Ivana Aivazovskoho ta Arkhupa Kuindzhi ukrainskymy khudozhnykamy” [The Metropolitan Museum of Art in New York recognized Ilya Repin, Ivan Aivazovsky and Arkhip Kuindzhi as Ukrainian artists], *Facebook*, available at: <https://www.facebook.com/kraimeMFA/posts/-ню-йоркський-музей-мистецтв-метрополітен-визнав-іллю-репіна-івана-айвазовського/574133481423788/> (accessed: 15 March 2026) [in Ukrainian].
17. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine (2024), “Rezydentsiia Orlyka. Vidnaidennia Ukrainy v arkhivakh svitu” [Orlyk Residence. Rediscovering Ukraine in the archives of the world], available at: <https://mfa.gov.ua/news/rezidenciya-orlika-vidnajdeniya-ukrayini-v-arhivah-svitu> (accessed: 15 March 2026) [in Ukrainian].
18. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine (2025), “Istorychni rezydentsii 2.0: Ukrainskyi faktor v istorii slavetnykh peremoh” [Historical Residences 2.0: The Ukrainian factor in the history of glorious victories], available at: <https://mfa.gov.ua/events/istorichni-rezidenciyyi-20-ukrayinskij-faktor-v-istoriyi-slavetnih-peremoh> (accessed: 15 March 2026) [in Ukrainian].
19. Nye, J. (2004), *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, Public Affairs, New York.
20. Осієпка, В. (2017), *Poland’s New Ways of Public Diplomacy*, Peter Lang Edition, Frankfurt am Main, 242 p., <https://doi.org/10.3726/b11499>.
21. President of Ukraine (2024), “V Ofisi Prezydenta obhovoryly tsili Hlobalnoi koalitsii ukrainskykh studii” [The Office of the President discussed the goals of the Global Coalition of Ukrainian Studies], available at: <https://president.gov.ua/news/v-ofisi-prezidenta-obgovorili-cili-globalnoyi-koalitsiyi-ukra-93313> (accessed: 15 March 2026) [in Ukrainian].
22. Radio Kultura (2024), “Russians filmed a propaganda movie about Anna Yaroslavna, Queen of France and daughter of Kyiv prince Yaroslav the Wise”, *Facebook*, available at: <https://www.facebook.com/radiocultureua/posts/росіяни-зняли-пропагандистську-стрічку-про-анну-ярославну-королеву-франції-та-до/1369469178534962/> (accessed: 15 March 2026) [in Ukrainian].
23. Sukhorolskyi, P. and Sukhorolska, I. (2024), “The public diplomacy of Ukraine in wartime: a path to reputational security”, *Eastern Journal of European Studies*, 15(SI), pp. 268–291, <https://doi.org/10.47743/ejes-2024-SI13>.
24. Trofymenko, M., Gridina, I. and Petrova, S. (2024), “Citizen diplomacy during the full-scale invasion of russia in Ukraine: the role of storytelling in the Ukraine’s international image development”, *Bulletin of Mariupol State University. Series: History. Political Studies*, 39, pp. 133–144, <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-15-39-133-144>.

Стаття надійшла / Received: 16.03.2026

Схвалено / Accepted: 18.06.2026

Опубліковано / Published: 30.06.2026